

Bezoek aan The Duke's in Schotland

Alleen maaien, als dat voor het golfspel nodig is!

Samen met Guido Hamelink en Sander Kristalijn van NLadviseurs bezocht redacteur Broer de Boer een tiental Schotse golfbanen. Ze verdiepten zich in de duurzaamheidsaspecten in dit golfwalhalla. Samen met Carolyn Hedley en Lynn Jopling van the Scottish Golf Environment Group (SGEG) werd een bezoek gebracht aan de The Duke's Course in de nabijheid van de St Andrews-banen.

Auteur: Broer de Boer

Golfen is echt een volkssport in Schotland, die je haast overal kunt beoefenen en vaak tegen aantrekkelijke tarieven. Dát maakten de twee begeleidsters ons al gauw duidelijk. Carolyn Hedley en Lynn Jopling blijken de enige twee medewerkers in dienst van The Scottish Golf Environment Group (SGEG) te zijn. De SGEG wordt onder meer gefinancierd door de Scottish Golf Association en de Scottish Heritage Group *). Deze organisatie voorziet alle golfbanen, en dat zijn er 580 in Schotland, desgevraagd van advies op het gebied van duurzaam onderhoud. Maar net als in Nederland heeft de gemiddelde Schotse golfclub financieel weinig middelen over voor duurzaam beheer. Zelfs tegen een vrij geringe fee van de Golf Environment Group (GEO)-certificaat wordt aangehikt. Van de 580

Een paardenrenbaan omringt The Old Golf Course (16e eeuw) of Musselburgh Links

“Natuurlijk onderhoud is minimaal onderhoud”

golfbanen heeft maar een 25-tal banen met een groot financieel vermogen. Het aantal commerciële banen is schaars en juist die hebben het financieel moeilijk!

Zeer oude course

Op weg naar de The Duke's course, waar de twee SGEG-medewerksters kantoor houden, bezoeken we eerst Musselburgh Links. The Old Golf Course hier werd al gebruikt in de zestiende eeuw. Er is vastgelegd dat the Queen of Scots in 1567 op deze baan speelde. Daarmee is dit één van de oudste van Schotland. De golfbaan is nu opgenomen binnen een drafbaan voor paarden en vormt daarmee een multifunctioneel geheel. Maar van een 'Holy Ground of Golf' is hier geen sprake: de baan heeft geen monumentstatus. Op de 9-holes par 68 spelen kost je slechts 9 euro voor de hele 5748 yards. Op de baan treffen we wintergreens aan en als je de greens nauwkeurig bekijkt, zit er mos in. Net als veel andere banen ligt ook deze golfbaan bijna in het stadje. Dat wekt de indruk dat de gemeenschap alle grond in eigendom heeft. “Maar schijn bedriegt”, aldus Lynn Jopling als we na de reis van Musselburgh aankomen op The Dukes. “Het feodale systeem heerst in Schotland nog steeds en wordt hier verafschuwd. Nog steeds bezit zo'n 5 procent

van de bevolking 80 procent van de grond. Hier staat overigens tegenover dat -wettelijk gezien- alle golfbanen, parken en landgoederen in Schotland openbaar terrein zijn.”

Openbaar terrein

“Sommige holes zijn zo compleet begroeid, dat het net lijkt alsof het overal rough is”

De Dukes-golfbaan is in 1995 aangelegd op zo'n feodaal landgoed. De baan bevindt zich op enkele kilometers landinwaarts van St Andrews. Dit is dus zo'n openbaar terrein en dat het een landgoed is geweest, valt onder meer op door een aantal beeldbepalende oude eiken rondom de baan. Ook staan hier oudere beuken, keurig in het gelid, zoals ze vroeger in het park van het landgoed zijn aangeplant. Een andere erfenis van het voormalige landgoed zijn de rododendrons. Lynn Jopling legt uit dat ze niet erg blij zijn met deze struik. Rododendrons scheiden een stof af bij de wortels die werkt als gif voor andere planten. Hierdoor is de kans op een rijke vegetatie vrijwel nihil. Verder is het insectenleven op deze prachtige struiken ook minimaal. Ze bloeien een keer mooi, maar daarmee is het dan ook gedaan. Ten slotte zijn elementen van het landgoed op een leuke manier verwerkt in

de naamgeving van de holes. Zo heet een hole de naam 'Ice house' -bij ons welbekend als ijskelder- meegekregen om het perspectief van het verleden aan de golfer mee te geven.

Economisch interessant

Wat de golfsport betreft is het hier een echte uitdaging om uiteindelijk de bal op de green te spelen. Sommige holes zijn zo compleet begroeid, dat het net lijkt alsof het overal rough is. Onze gastvrouwen van de SGEG vertellen dat deze baan aanvankelijk een CtG-baan was, maar nu met het verwerven van de GEO-certificering bezig is. Inventarisatie van de natuurwaarden heeft reeds plaatsgevonden en er wordt nu gewerkt aan een beheerplan. Uiteindelijk gaat dit resulteren in een onderhoudsplan. Lynn vertelt dat er op de baan onder het bewind van de vorige eigenaar -tot 2004- maar weinig naar de natuurwaarden gekeken is. Maar sedert de komst van een nieuwe (Amerikaanse) eigenaar is dat veranderd. De eigenaar Herb Kohler gaf opdracht The Duke's Course te renoveren van een *inland links course* naar een *heathland course*. Ook investeerde hij flink in een betere drainage van de baan, omdat hevige regenval gedurende sommige perioden van het jaar de baan veranderde in een zacht, sompig geheel. Bij deze ondernemer groeide het besef dat het ook economisch interessant is om natuurwaarden te koesteren. “Maai iets niet, tenzij het in het belang van het spel nodig is.” Dat devies hebben

Ook rondom de tee-boxen geldt: maai iets niet, tenzij het in het belang van het spel nodig is.

ze ook hier, op The Dukes, overgenomen van de SGEG. Lynn Jopling vertelt: "Dat is een soort bewustwordingsproces, dat je ook met de golfers moet communiceren. Maar op bedrijfsniveau is het duurzaam beheer van de golfbaan ook economisch interessant: het betekent minder manuren, minder machine-uren en dus minder onkosten."

'Fierce Rough'

The Dukes Course heeft zeer nadrukkelijke natuurdoelstellingen zoals het bevorderen van het leefklimaat van vlinders, spinnen en insecten. We lopen zonder onze golfclubs met de twee medewerkers de 18-holes en krijgen een behoorlijke indruk wat daar allemaal voor gedaan wordt. De rough grenst vrijwel overal direct aan de tee-boxen; de grootte ervan is beperkt. En ook de afstand van de green tot aan de rough is op vele plaatsen minimaal. De rough wordt hier als 'fierce' betiteld, stevig dus, waar het bijna ondoenlijk is om je bal terug te vinden laat staan dat je een afzwaaiër weer effectief in het spel kunt brengen. Anders dan op de Nederlandse golfbanen maakt men er zich hier absoluut niet druk over plukken gras die zwaar over de

Bruine stengels verraden de plaatsen waar zomerdag orchideeën de rough kleuren.

Plukken gras op de bunkerranden om het insectenleven te stimuleren.

bunkerranden leunen. "Dat is allemaal bedoeld om het insectenleven te veraangename", vertelt Lynn Jopling. "Veel van de potbunkers die hier tot 2004 lagen, zijn verdwenen. Het zijn nu meer de lange lijnen van de bunkerranden en niet zozeer de diepte of de oppervlaktes die nu de bunkers kenmerken. Er is slechts minimaal onderhoud nodig, maar ze liggen er wel keurig aangeharkt bij."

Orchideeën inmeten

Natuurlijk onderhoud is hier troef. Dode bomen vormen een natuurlijk paradijs voor insecten en spinnen. Wanneer we wat verwonderd staan te kijken bij de zoveelste boom met meerdere nestkasten legt Lynn uit dat het een veelgemaakte fout is om slechts één nestkastje per boom op te hangen. Meerdere boven elkaar hangen, met de opening op verschillende windrichtingen, maakt de kans op een broedsel veel groter. Ook hier wordt de gaspeldoorn en de massaal aanwezige gele brem bestreden. De struiken geven vooral als ze in bloei staan de baan een kleurig aanzicht, maar ze woekeren. En dat draagt slechts in geringe mate bij aan de natuurwaarden. Onze begeleidsters tonen hoe het er wel uit moet zien: vele stengels van distels en brandnetels duiden erop dat zij het hoogste goed in de rough vormen. De distel is de nationale plant van Schotland en voedt de hommels en andere insecten met nectar, terwijl de brandnetels de favoriete plek vormen voor de rupsen van vlinders. En het statement van

ons begeleidsters klinkt regelmatig: "Natuurlijk onderhoud is minimaal onderhoud". Bruine stengels verraden de plaatsen waar zomerdag orchideeën de rough kleuren. De vele orchideeën zijn hier stuk voor stuk ingemeten met gps. Door een masterkaart over de standplaatsen te leggen, hoeft hier geen enkele orchidee het loodje als er gemaaid wordt. Voor zover er gemaaid wordt in de rough tenminste!

Weinig maaien

Ook op deze meer landinwaarts gelegen golfbaan wordt de maaimachine zo beperkt als mogelijk

Deelcertificaten

Schotland kent een eigen systeem om golfbanen te certificeren: men kan hier deelcertificaten behalen gericht op natuur, energiegebruik, afvalbeheer en watergebruik. Dit Schotse systeem is zo opgebouwd dat het gemakkelijk omgezet kan worden in de internationale GEO-certificering. The Dukes Course is één van de banen die eraan werkt om het GEO-certificaat te halen. In dit verband is ook het volgende wel interessant: Schotland telt meer golfclubs (630) dan golfbanen (580). Dat kan betekenen dat de greenkeeping te maken heeft met meer dan één baancommissie. In zo'n situatie, waar zowel het golfspel als het natuurbeheer in het geding zijn, kan dat bij de uitvoerenden op de baan wel eens spanningen opleveren.

De distel: Schotlands nationale plant bevordert de verspreiding van vlinders en hommels.

is in het golfbaanlandschap ingezet. Afhankelijk van de plaats wordt de rough momenteel om de twee tot vijf jaar uitgemaaid. Het maaisel wordt afgevoerd om de bodem te versralen. In het beheerplan van The Dukes is er ook een hoofdstuk gewijd aan het boombeplanting. De horizon waarin men denkt is behoorlijk lang:

Fraai en interessant voor flora en fauna is de semi-natuurlijke watergang die het drainwater afvoert.

“We houden hierbij in gedachten welke bomen hier moeten staan op de zeer lange termijn om de natuurpracht op de course te waarborgen”, vertelt Lynn Jopling. “Daarvoor kun je best een onderhoudsplan schrijven voor twaalf jaar, maar je moet wel een visie hebben hoe het er over tientallen jaren moet komen uit te zien.”

Genieten belangrijk

En natuurlijk lopen we langs de greens. Hoewel we er niet te lang bij stil staan. De greens liggen er mooi bij, hulde aan de greenkeepers! Maar de volgende conclusie durven we absoluut niet aan onze begeleidsters te melden: gemiddeld zijn de greens in Nederland mooier en egalier. Bij ons ligt de grasmatt er uniformer bij en ogen de greens bovendien sneller. Maar moeten we ons eerlijkheidshalve niet afvragen of het bij golfen om de punten gaat of om het spelletje? Niet iedere baan in Schotland is een Championship Course, zoals wij dat wel graag willen zien voor elke baan in ons land. Hier op The Dukes gaat het veel meer om het spelletje en het echte genieten van een prachtig stuk natuur, waarbij een groot gedeelte van zo'n 18-holes een hoge moeilijkheidsgraad heeft. En dat heeft ook zo zijn charmes!

*) Scottish National Heritage

De Scottish National Heritage is vergelijkbaar met het functioneren van Natuurmonumenten in Nederland. Maar, net als in ons land, zijn natuur en milieu iets waaraan golfers toch niet de hoogste prioriteit geven. Daar komt in Schotland bij dat het aantal rondes dat gelopen wordt toeneemt. Dit staat bij veel golfbanen volledig haaks op denken op lange termijn en zeker waar het om duurzaam onderhoud van golfbanen gaat. De organisatie waarvoor Lynn Jopling en Carolyn Hedley werken, de Scottish Golf Environment Group, geeft adviezen aan golfbanen op het gebied van grasonderhoud, natuur, cultuur, water en energie met als doel de verduurzaming van golfbanen. De organisatie heeft thans slechts twee fte's, die duurzaam onderhoud op de banen aanmoedigen en hebben beperkte mogelijkheden om duurzame projecten te begeleiden. Recentelijk was de SGEG bijvoorbeeld betrokken bij een STRI-project waarbij onderzoek gedaan werd naar het gebruik van fijngemalen glas in bunkers en als dressing. Het gerecyclede glas was hiervoor goed bruikbaar, maar vanwege het kostenplaatje is de toepassing ervan minder interessant.

Carolyn Hedley

Lynn Jopling